

Víz Zoltán, a templomépítő pap

A mindenkori építők és alkotók neve fennmarad jelenben és jövőben egyaránt. Igaz, hogy a rombolóké is, de róluk nem érdemes beszélni sem.

Érdeemes viszont az építőkről, alkotókról megemlékezni, érdemeiket fenntartani, továbbadni az utókornak. Építkezni lehet téglával, tettekkel, jó szóval, szép emlékezettel egyaránt.

Víz Zoltán
plébános

A kunszentmiklósi régi templom bontása

Víz Zoltánról (1865–1934), a katolikus lelkipásztorról csakis a dicsérő jelzők használatával lehetséges emlékezni, különösen Kunszentmiklóson. Templomépítő, irodalmi alkotó, kapcsolatteremtő igazi hazafi volt.

1899-ben érkezett városunkba, és szorgalmas igyekezettel látott hozzá Istentől ihletett munkájához. Megtekintette az 1787-ben felépült kunszentmiklósi katolikus templomot, és észlelte rajta az idő viharainak pusztításait. Észlelte, hogy a hívek bizony igen szorosan egymás mellé helyezett pótszékeken szorongva vagy éppen állva hallgatták Isten igéjét.

Előbbi észlelése szomorúsággal töltötte el szívét, másrészt viszont örült a hívők gyarapodó közösségének. Hamarosan lebontatta a régi plébánia rossz állapotú épületét, és megépítette a ma is fennálló újat.

Tudta, hogy nagyobb templom építése elkerülhetetlenül az ő feladata. Alkalmas volt a „boldog békeidő” kedvező gazdasági helyzete is az építkezéshez. Kezdeményezésére összefogott Kunszentmiklós népe, jelentős adományozások segítették a megvalósítást.

Víz Zoltán plébános és a hívők megkönnyítették a régi templom falainak elbontását, de nagy volt az öröm 1906-ban a kétszer akkora új templom felszentelésekor.

Áldják a plébános nevét a katolikus hívek és városunk polgárai is, de nemcsak a templom építéséért. A 19. század közepén a katolikus lakosság és az őslakos kun reformátusok között még érzékelhető volt a némileg hűvös távolságtartás.

Víz Zoltán és Baksay Sándor református püspök legendás barátsága lényegesen oldotta az idegenkedést a két felekezet között. Mindketten irodalomkedvelő, rendkívül művelt emberek voltak, mindketten kötelességüknek tudták Isten és a gyülekezetük szolgálatát, ezért teljes szívvel és tisztelettel viszonyultak egymáshoz, és a másik felekezethez egyaránt.

1901-ben Baksay Sándor sok egyéb más műve mellett megjelent Homérosz Iliásának görög eredetiből magyar nyelvre fordítása, mégpedig a kor akkori divatjának és népies stílusának megfelelő 12 szótagszámú páros rimes versformában.

Víz Zoltán maga is verselő ember volt, így természetesen maga is versben üdvözölte Baksay püspököt ebből az alkalomból ekképpen:

Baksay Sándorhoz

A versre verset küldök ím
Bár por van lantom húrjain,
Mert a nagy L már vállamon
„Gyerek dolog”, monddod, tudom.
Bensőleg köszönöm Neked
A nyújtott lelki örömet.
Csak ki megérted a nagyot,
Méltán Te tolmácsolhatod.

Hol Hellász fényes sugara,
Hol a Kallokgathia,
Ahol Homérosz énekelt,
Ott lelked is gyors szárnyra kelt.
Bármit alkosson szellemed,
Abban szépet s jót leli meg;
Égnek s a szépnek áldozol,
Van ennél dicsőbb valahol?

Mint sas, keresve az eget,
A rosszat, rútat megveted,
egy szebb világnak élsz körén,
Hová a „vulgus” el nem ér.

Ha nem szeretni volna jobb,
Irigylenélek boldogot,
Hogy bár hó fedte ősz fejed,
Benn izzó lángok rejlenek.

Míg más fáradtan megpihen,
Benned új munka-terv terem,
Odisszeát fordítani vágysz,
Míg véget ér Odisszeád.

S ha eljő majd a végzet,
Ó légyen ez is szép Neked.
„Az egész meny útján” haladj,
Ahol az örök szép fakad.

Baksay Sándor 1915-ben bekövetkezett halálakor megint csak versben siratta el barátját, kollégáját:

Baksay Sándor halálára 1915. jún. 18

Hosszú, szép életed alkonyatán
Magad maradtál, igaz árva,
Mert kit elvesztél, nemcsak nőd volt,
De szellemed emelő szárnya.

A rég elmúlt, nemes időknél
Vonzott mesésen hősi képe,
Azért lelked merengve szárnyalt
Az ő Hellász derűs egébe.

Hogy Iliászt magyarrá tetted,
Félig betöltéd büszke vágyad.
S bár munkád megszakadt, Te mégis
Befejezed Odyszeádat.

Áldjon az Úr, kit sokszor áldtál,
Pihenni tértél, fáradt vándor.
Amíg ifjak emléked őrzik,
Nem fogynak ki az ideából.

A szolgálat 1916 decemberében a püspökszilágyi plébániára rendelte Víz Zoltánt, a pápai káplánt, és ott prédikált haláláig, 1934-ig.

Ez évet megelőzően 1933-ban Víz Zoltán pápai kamarás, esperes, plébános kötetbe rendezte kiválasztott legkedvesebb verseit, és Vácon, a Kapisztrán nyomdában elkészíttette az Alkonyatkor című igen csinos, dekoratív, aranyozott díszítéssel ékesített kiadványát. Könyvében a versek keletkezési idejét 1898 és 1932 közötti időszakra datálta, így több kunszentmiklósi témájú és ihletettséggű vers is szerepel benne. Többek között a Bak-say püspöknek írt két verse is.

Ezt a gyönyörű, nyomdatiszta verseskötetét 1933. november 1-jén dedikálta özvegy Bors Pálné született Precsinszky Viktória úrnőnek. A hölgy lehetséges, hogy Bors Károlynak, Kunszentmiklós történetírójának a rokona lehetett. E könyv címlapján láthatjuk Víz Zoltán arcképét is.

Könyvárverésen sikerült megszereznem ezt a kunszentmiklósi vonatkozású kulturális kincset. A benne foglalt vallomás a két felekezet lelkipásztora-inak és a keresztény-keresztényen hívek egymásra találásának emléket tárja elénk.

Még egy érdemet említenek a korát megelőzően munkálkodó pap tevékenységéhez. Barátságos, befogadó, jól szervező egyénisége révén elérte, hogy a zsidó polgárok is adakoztak az új templom építéséhez, ami nem minden helységben volt így. A zsidó lakosság ezen különleges elhatározása késztetett arra, hogy a II. világháború után lebontott gyönyörű zsinagóga képselapon a múlt századfordulón megörökített képét közreadjam. A ma már hat számjegyű forintértéket elérő ritka relikvia gyűjteményem egyik kiemelkedő darabja.

Jelen időben különösen fontos a református és katolikus hívek, vagyis a magyar nép nagy többségének az öszszefogása.

Gondoljunk hát tisztelettel és hálával Víz Zoltánra, a kunszentmiklósi felekezeteket kibékítő papra, az irodalmi alkotóra, a templomépítő katolikus plébánosra.

Székely Gábor helytörténeti kutató

Az 1906-ban épült új templom

Víz Zoltán a plébánia kertjében

A lebontott régi parókia

A kunszentmiklósi zsinagóga